

Şişli Atatürk Evi

Şişli Atatürk Evi'nin arazisi 1899'a kadar boş bir arsa idi. Kasapyan Osep Efendi 100 liraya satın alıp 1910 yılında bugünkü binayı yaptırdı. Osep Efendi muhtemelen yaşlı ve bakıma muhtaç biriydi. Ölünceye kadar bakmak şartıyla bina 1917'de Madam Annik Kasapyan'a ferağ edildi. Osep Efendi 1918'de öldü. Tapu Annik Kasapyan üzerine çevrildi.

Mustafa Kemal'in Şişli'deki eve taşındığı tarihi kesin olarak tespit etmek mümkün olmamaktadır. Ancak en yakın ihtimal ile 16 Aralık 1918 tarihidir. Bir müddet sonra annesi ile kız kardeşini buraya alıp en üst kata yerleştirdi. Artık toplantılar ve ziyaretler birbirini izliyordu. Farklı siyasî görüş sahipleri Mustafa Kemal'in misafiri oluyordu. Bu bakımdan İttihatçılar ve İtilafçılar, Mustafa Kemal'in düşüncelerini yokladığı siyasilerdi. Toplantılar saatlerce sürüyor, dışarıya bilgi sızılmıyordu. Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918)'nden sonra imparatorluğun içine düştüğü durumdan en çok rahatsızlık duyan Mustafa Kemal idi. Bu yüzden gelecek için planlar yapıyordu. Siyasî ve askerî liderlerden önemli dostlar edinmişti. Etrafına güven telkin etmişti. Çanakkale savaşlarındaki kumandanlık başarıları itibarını arttırmıştı. Anadolu'nun önemli liman ve şehirleri işgal altında idi. İstanbul limanında İngiliz, Fransız, İtalyan ve Yunan gemileri demirlemişti. Mustafa Kemal ile görüşenler biraz ferahlamış olarak yanından ayrılıyorlardı. Böylece Şişli'deki evde takriben 5 aylık zaman içinde birçok toplantı ve görüşmeler oldu. Bu evde Mustafa Kemal'i ziyaret eden önemli şahsiyetler şunlardır: Ali Fuat Cebesoy, XX. Kolordu Kumandanı; İsmet İnönü, İstihzarât-ı Sulhiye Komisyonu'nun teşkilinde görevli. Kâzım Karabekir, Erzurum'da XV. kolordu Kumandanı; Rauf Bey, eski Bahriye Nazırı, Prenses Mevhibe Celaleddin, Bahriye Nazırı; Avni Paşa, Dâhiliye Nazırı Mehmed Ali Bey, Avukat Sadeddin Ferit Talay. Mustafa Kemal, Şişli'deki evde iken çeşitli ziyaretlerde de bulundu. Padişah Vahdeddin ile müteaaddid görüşmeleri oldu. Ayrıca devlet erkânı ve askerî kesimden yüksek rütbeli subaylar ile görüştü. Çeşitli ülkelerin temsilcileriyle konuşmalar yaptı. Mustafa Kemal 16 Mayıs 1919'da annesiyle vedalaştıktan sonra, aynı gün akşama doğru maiyetinde 21 kişi olduğu halde Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrıldı. 19 Mayıs'ta Samsun'da Anadolu'ya ayakbaştı. Peş peşe Erzurum ve Sivas kongreleri gerçekleşti. Ankara'ya geldi. Anadolu'da istilacılara karşı yoğun bir mücadeleye başladı. Zaferler kazanılıyor; yeni bir Türk devleti doğuyordu. Mustafa Kemal Paşa'ya, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Mareşal ve Gazi unvanı verilmiş (20 Eylül 1921) haberi üzerine annesi Zübeyde Hanım bu evden "Milletin hakkındaki bu teveccüh ve itimadı, benim kadar kimseyi duygulandıramaz. Kız kardeşinle alnından öperek ve bağrımıza basarak seni tebrik ederiz" şeklinde telgraf çekti (27 Eylül 1921). Zübeyde Hanım ve kız kardeşi Haziran 1922 tarihine kadar bu evde kaldılar. Sonra Adapazarı'na giderek 14 Haziran'da buraya gelen Mustafa Kemal ile buluşup 24 Haziran'da Ankara'ya geldiler. Bundan sonra Çankaya'da ikamet ettiler.

Şişli'deki ev ise 1928 yılında İzmir eski valilerinden, sonra milletvekili olan Tahsin Uzer'in eşi Hatice Mediha Uzer'in mülkiyetine geçti. Aynı yıl Şehremaneti İnkılâp Müzesi yapılmak istendi ancak hiç ilgilenilmediği için bina harap oldu. 1943 yılında basit bir onarım ile ziyarete açıldı. Kısa süre sonra ilgisizlikten kapandı. Bina 1955 yılında esaslı bir onarım ile 10 Kasım'da halkın ziyaretine açıldı. Yıllar sonra ilgisizlikten yıkılmaya yüz tutunca 1975'te tekrar kapandı. 1979 yılında onarımın malî yönünü Türkiye İş Bankası, binanın yenileme çalışmalarını düzenlemeyi ve yürütmeyi Türkiye Turing Otomobil Kurumu Genel Müdürü Çelik Gülersoy üstlendi. Mustafa Kemal'in çalışma odası ile diğer odaların tefrişi Makbule Atadan'ın tarifine göre düzenlendi. Desenler Haluk Şehsuvaroğlu tarafından aslına uygun şekilde yapıldı. Bina bugün Atatürk Müzesi olarak halka açıktır.

Mücteba İLGÜREL

KAYNAKÇA

Sadi Borak, **Atatürk'ün İstanbul'daki Çalışmaları (1899-16 Mayıs 1919)**, İstanbul 1998.

Mehmet Önder, **Atatürk Evleri Atatürk Müzeleri**, Ankara 1993.

Haluk Özözlü, Nezihe Araz, **Atatürk Evleri**, İstanbul 1999.

Haluk Şehsuvaroğlu, **Tarihî Odalar**, İstanbul 1954.

28/11/2023 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sisli-ataturk-evi/?pdf=3349> adresinden erişilmiştir